

Îndrumări referitoare la elaborarea unei teze de doctorat în domeniul Istorie

Structura tezei:

- Pagina de titlu
- Cuprinsul
- Introducerea
- Stadiul actual al cunoașterii
- Conținutul structurat pe capitole
- Concluziile
- Bibliografia
- Anexele

Introducerea

Poate avea 10-15 pagini și de regulă conține:

Motivația alegerii temei: importanța, elementele de inovație sub aspectul surselor, interpretării și metodologiei.

Obiectivele principale ale tezei.

Stadiul actual al cunoașterii referitor la subiectul tezei (istoriografia temei cercetate)

Acest capitol va cuprinde o prezentare critică a lucrărilor privind subiectul tezei, la nivel intern și internațional. Sunt avute în vedere contribuțiile fundamentale indiferent de perioada când au fost scrise, precum și cele mai recente lucrări.

Conținutul structurat pe capitole (contribuția originală a tezei la tema cercetată)

Teza va fi structurată de regulă în 3-5 capitole mari, împărțite în subcapitole. Fiecare capitol va avea 30-50 de pagini, în funcție de importanța sa în lucrare, de sursele utilizate și de exigențele impuse de conținut (aceste numere sunt orientative și pot varia în funcție de specificul subiectului).

Capitolele și subcapitolele vor fi numerotate în mod unitar.

În general această secțiune acoperă 2/3 din teză.

Concluziile

Au în general 5-10 pagini, în funcție de dimensiunea tezei și de exigențele impuse de conținut.

Concluziile au ca scop evaluarea rezultatelor obținute în teză, valorificării surselor și evidențierea contribuției la cercetarea subiectului ales.

Bibliografia (sursele folosite la elaborarea lucrării)

Lista bibliografică, plasată la sfârșitul lucrării, se organizează, dacă este cazul, pe două categorii: *izvoare (surse inedite, urmate de surse edite)* și *literatură secundară*. *Sursele inedite* constau în fondurile documentare păstrate de serviciile Arhivelor Naționale, biblioteci documentare, instituții sau aparținând unor persoane private, în rezultatele consemnate ale campaniilor arheologice.

Sursele edite (tipărite) pot fi organizate astfel: colecții de documente tipărite; colecții de presă; dicționare, enciclopedii.

În cazul *surselor inedite*, se citează doar fondurile arhivistice (ordonate alfabetic, după prima literă a titlului), și nu fiecare document consultat (în cazul manuscriselor cu autor și titlu, acestea se menționează).

Sursele edite se ordonează alfabetic, după numele de familie al autorului, sau după titlu, cu menționarea obligatorie a editorului și a numărului ediției.

Pentru *bibliografia secundară* se vor respecta următoarele reguli:

În lista bibliografică, lucrările se organizează în ordine alfabetică, după numele de familie al autorului.

Spre deosebire de trimiterea din nota de subsol, în lista bibliografică numele primului autor precede prenumele. Între numele și prenumele (primului) autor se pune virgulă.

În cazul în care lucrarea are mai mulți autori, nu mai este necesară inversarea numelui cu prenumele pentru al doilea și ceilalți autori, ale căror nume se vor scrie în ordinea firească: prenume, nume.

Spre deosebire de regula utilizată în note, unde este posibilă omiterea numelor tuturor autorilor unei lucrări prin folosirea prescurtării et alii, în lista bibliografică trebuie redată numele tuturor autorilor, indiferent de numărul lor.

În cazul în care lista conține două sau mai multe lucrări ale aceluiași autor, după prima citare nu se mai scrie numele, ci se folosește abrevierea consacrată *Idem* (*Eadem* în cazul autoarelor, respectiv formele de plural; *Idem* se scrie cu litere drepte, nu cursive). Lucrările aceluiași autor se ordonează cronologic, pornind de la cea mai veche către cea mai recentă.

Ordinea în care se scriu elementele componente ale unei trimiteri în lista bibliografică:

În cazul *cărților*: Nume, Prenume, Titlul, Locul apariției, Editura, anul publicării.

În cazul *studiilor în publicații periodice*: Nume, Prenume, „Titlu”, în Titlul periodicului, vol. (anul calendaristic), nr. (dacă este cazul), paginile.

În cazul *studiilor publicate în volume colective*: Nume, Prenume, „Titlul studiului”, în Numele editorului (ed.), Titlul, locul apariției, Editura, anul publicării, paginile.

La sfârșitul fiecărei referințe din lista bibliografică se pune punct.

Exemplu de listă bibliografică (pentru bibliografia secundară):

Engel, Pál, Regatul Sfântului Ștefan. Istoria Ungariei medievale, 895-1526, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2006.

Holban, Maria, Din cronică relațiilor româno-ungare în secolele XIII-XIV, București, Editura Academiei Române, 1981.

Iosipescu, Sergiu, „Românii din Carpații Meridionali la Dunărea de Jos de la invazia mongolă (1241-1243) până la consolidarea domniei a toată Țara Românească. Războiul victorios purtat la 1330 împotriva cuceririi ungare”, în N. Stoicescu, Șt. Ștefănescu (ed.), Constituirea statelor feudale românești, București, Editura Academiei R. S. România, 1980, p. 41-93.

Idem, „Contribuții la istoria domniei principelui Radu I și a alcătuirii teritoriale a Țării Românești în secolul al XIV-lea”, în Studii și Materiale de Istorie Medie, XXVIII (2010), p. 25-48.

Pop, Ioan-Aurel, Românii și maghiarii în secolele IX-XIV, Cluj-Napoca, Centrul de Studii Transilvane, 1996.

Papacostea, Șerban, Români în secolul al XIII-lea. Între cruciată și imperiul mongol, București, Editura Enciclopedică, 1993.

Idem, Geneza statului în evul mediu românesc. Studii critice. Ediție adăugită, București, Corint, 1999.

Sălăgean, Tudor, Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIII-lea. Constituirea regimului de stări, Cluj-Napoca, Centrul de Studii Transilvane, 2005.

Anexele

Vor fi introduse în lucrare numai dacă sunt relevante pentru subiectul acesteia. Anexele pot fi documente (transcrise sau fotocopii), fotografii, hărți, desene, planșe, tabele, grafice etc.

Vor fi organizate într-o secțiune separată, la finalul lucrării; acestea pot fi însoțită de o listă a materialelor incluse și de scurte explicații.

Sugestii de tehnoredactare:

Dimensiunea tezei (cu anexe și bibliografie): 200-300 de pagini (orientativ).

Formatul tezei: A4; spațierea: 1,5 linii; font: Times New Roman (TNR) de 12 puncte; margini: stânga – 3 cm, dreapta – 2,5 cm, sus – 2,5 cm, jos – 2,5 cm.

Formatul titlurilor - recomandări:

Titlul de capitol: font TNR, 14 puncte, **bold**, majuscule, aliniere centrală.

Subtitlul și titlul de subcapitol: font TNR, 12 puncte, **bold**, aliniere centrală.

Numerotarea paginilor:

Se face începând cu pagina de titlu, până la ultima pagină a lucrării, dar numărul paginii nu apare pe pagina de titlu și nici pe prima pagină a fiecărui capitol.

Numărul se inserează în subsolul paginii, centrat.

Imprimarea tuturor paginilor tezei se va realiza doar pe o față a fiecărei foi.

Fiecare capitol va începe pe o pagină nouă.

Menționarea surselor și a citatelor:

Titlurile de cărți, ziare sau reviste menționate în text, se scriu cu caractere cursive, fără ghilimele; titlurile de studii sau articole se scriu cu caractere normale și între ghilimele.

Folosirea citatelor:

- pasajele aparținând altui autor se citează prin reproducerea corectă, textul respectiv fiind cuprins între ghilimele. Se menționează în note de subsol lucrările din care au fost preluate citatele.
- citatele din lucrări scrise în alte limbi vor fi traduse în limba în care este redactată teza.
- în cazul în care citatele nu sunt redactate integral, omiterea unor cuvinte sau fragmente de text se marchează cu mențiunea [...];
- se recomandă evitarea citatelor din bibliografia secundară, cu excepția cazurilor când sunt considerate de o importanță deosebită pentru expunere sau pentru probarea ideilor autorului.

Referințe bibliografice (notele):

Se redactează urmărind normele Academiei Române.

Se introduc automat, prin folosirea comenzilor: Inserare – Referință - Notă de Subsol.

Numele autorilor se citează complet la prima menționare (prenume și nume complet, neabreviat). În cazul lucrărilor cu doi sau trei autori, se recomandă menționarea numelor acestora; dacă numărul autorilor este mai mare, se menționează numele primului autor, însoțit de formula „et alii” („et aliae”, pentru feminin), care se redă și la următoarele citări ale aceleiași lucrări.

Titlurile surselor sau ale lucrărilor (cărți, studii, articole) se redau integral (în cazul primei citări) și prin abreviere (pentru citările ulterioare ale aceleiași surse sau lucrări).

În cazul traducerilor, este necesară menționarea numelui traducătorului.

În cazul utilizării surselor editate, sau a unor lucrări reeditate, trebuie menționat numele editorului și (dacă este cazul) numărul ediției.

Pentru sursele sau lucrările în limbi de circulație internațională toate elementele citării se redau în limba respectivă, fără a fi necesară traducerea titlurilor; în cazul altor limbi străine, traducerea titlurilor se redă în paranteze drepte și cu caractere normale.

La citarea articolelor consultate pe Internet și a paginilor de Internet se menționează numele autorului și titlul articolului (dacă este cazul), însoțite obligatoriu de adresa paginii web și de data consultării acesteia.

Exemple pentru prima citare:

Pentru surse arhivistice:

Serviciul Județean Cluj al Arhivelor Naționale, fond Prefectura Județului Cluj, nr. 84/1938, f. 22r.

În cazul manuscriselor, se menționează autorul și titlul (dacă este cazul), cota și locul de păstrare (biblioteca), f. r. (v.).

Pentru cărți:

Paul Johnson, O istorie a lumii moderne 1920-2000, București, Humanitas, 2003, p. 84.

Pentru studiile din volume colective:

Robert J.W. Evans, „Joseph II and Nationality in the Habsburg Land”, în Hamish M. Scott (ed.), Enlightened Absolutism. Reform and Reformers in Later Eighteenth-Century Europe, London, Macmillan, 1990, p. 209-219.

Pentru studiile din periodice științifice:

Nikolaus Boroffka, „Observații asupra descoperirilor preistorice de chihlimbar din România”, în Apulum, XXXIX (2002), p. 147.

Exemple pentru citări prescurtate:

Pentru surse arhivistice:

SJCJAN, Prefectura, nr. 76/1880, f. 2r. (v.).

Pentru cărți:

Johnson, O istorie, p. 56.

Pentru studiile din volume colective:

Evans, Joseph II, p. 210.

Pentru studiile din periodice științifice:

Boroffka, Observații, p. 150.

Regulile de folosire a termenilor *Idem*, *Ibidem*, *op. cit.* și *apud* în notele de subsol:

Idem este un pronume latin care înseamnă „același” și înlocuiește numele autorului. Este utilizat în referințe (note de subsol sau lista bibliografică) atunci când se citează o altă lucrare a autorului citat în nota precedentă. Dacă avem o autoare, atunci se va folosi forma de feminin a pronumelui, *Eadem*. Pentru mai mulți autori sau autoare, se folosesc formele de plural ale acestui pronume (*Iidem*, respectiv *Eaedem*). Se scriu cu caractere normale, neîngroșate.

Ibidem este un adverb latin care se traduce prin „tot acolo”. Acest termen se folosește atunci când facem trimitere la lucrarea citată în nota precedentă. Spre deosebire de *Idem*, acest termen se

scrie numai cu caractere cursive: *Ibidem*. În limba română nu se utilizează prescurtarea *Ibid.*, specifică limbii engleze. *Ibidem* nu se folosește atunci când în nota anterioară sunt citate mai multe lucrări.

Op. cit. (opus citatum, adică „opera citată”), este o formulă folosită pentru citarea aceleiași lucrări (întotdeauna ultima) a unui autor menționat într-o notă anterioară (însă nu în cea imediat anterioară, pt. care există *Ibidem*). Această formulă este înlocuită tot mai mult cu folosirea formelor prescurtate de citare.

Apud este o prepoziție latină care înseamnă „după” sau „la”. Se utilizează în cazul citării indirecte a unei surse sau lucrări, prin preluare de la un alt autor, după formula: autorul și titlul preluat, anul apariției, locul apariției, pagina, apud autorul și titlul utilizat, anul apariției, locul apariției, pagina.

Aspecte privind etica profesională:

Preluarea unor idei și enunțuri care aparțin altui autor, indiferent de sursă, se face în următoarele forme:

-Prin citare.

-Prin parafrizare. În ambele cazuri se vor indica datele bibliografice ale sursei.

-Preluarea unor imagini (fotografii, hărți, desene, planșe, tabele, grafice etc) impune, de asemenea, indicarea sursei obținerea acordul deținătorului dreptului de proprietate intelectuală, în caz contrar constituie acte de plagiat.

Dreptul de proprietate intelectuală expiră, conform art. 24 al *Legii nr. 9*, din 1996, după 70 de ani. Epuizarea acestui interval aduce cu sine posibilitatea preluării libere a imaginilor. În privința textelor însă, se impune în continuare citarea sau parafrizarea și indicarea sursei printr-o notă de subsol.

Structura rezumatului tezei de doctorat:

- Pagina de titlu

- Cuprins

- Sinteza ideilor principale (teza lucrării de doctorat, prezentarea surselor, obiectivele, metodologia, sublinierea contribuțiilor personale, sinteza capitolelor, concluziile).

- Rezumatul va fi redactat în 10-20 de pagini, în două versiuni: una în limba română și una într-o limbă de largă circulație, de preferință în engleză.

- Bibliografia selectivă.

Considerații privind aspectele etice ale elaborării tezei de doctorat

Evitarea plagiatului

Simple spus, a plagia înseamnă a prezenta munca altei persoane ca pe o realizare proprie. În domeniul istoriei, plagiatul poate avea următoarele forme:

-preluarea unor idei sau paragrafe dintr-o lucrare fără menționarea autorului.

-preluarea unor porțiuni întinse din lucrările altor autori, chiar și cu menționarea acestora; practica nu este permisă nici atunci când paragrafele altor autori nu sunt preluate cuvânt cu cuvânt ci ”reinvestite”.

-preluarea unor porțiuni dintr-o lucrare proprie publicată anterior, fără menționarea acestui fapt (autoplăgiat).

Pentru evitarea plagiatului, se recomandă următoarele: folosirea, în elaborarea notițelor și a fișelor de lectură, a unui sistem care să diferențieze clar ideile preluate de la alți autori de propriile comentarii și interpretări; păstrarea la minim a numărului paragrafelor preluate de la alți autori; atribuirea riguroasă a ideilor și fragmentelor care nu ne aparțin, prin notă de subsol care trebuie să conțină toate datele de identificare.

Alte practici care contravin normelor etice de elaborare a unor lucrări:

- utilizarea selectivă a informațiilor din surse (preluându-le doar acelea care corespund ideilor sau prejudecăților noastre și ignorându-le pe celelalte);
- invocarea unor surse fictive;
- furnizarea unor referințe incomplete sau eronate.